

Verwerkingsopdracht 4.5

Ontwerp en uitvoering van een programma seksuele vorming

Inleiding

Dit is een uitgebreide verwerkingsopdracht waardoor je leert om met kennis van zaken (de inhoud van dit boek) gezamenlijk in een subgroep een professioneel voorlichtingstraject te ontwerpen en uit te voeren. Deze verwerkingsopdracht kan ingezet worden als een toets, doordat er grote delen van de voorlichtingscompetenties mee gemeten worden. Het gaat om de volgende doelen van hoofdstuk 4:

- 2 een effectieve voorlichtingscampagne over veilige seks ontwerpen en uitvoeren;
- 3 een effectief seksuelevormingsprogramma ontwerpen en uitvoeren voor een klas of een specifieke doelgroep, waarbij je normen en waarden expliciteert;
- 6 seksuele voorlichting en vorming bespreekbaar maken bij collega's.

Vorm een groep van zes studenten. Bij seksualiteit is het belangrijk dat alle studenten hun communicatieve vaardigheden in de les kunnen laten zien, dus de groep mag niet te groot zijn. Stel je voor dat jullie samen een team van leraren vormen dat het voorlichtingstraject in een school gaat ontwikkelen en uitvoeren.

Kies (bijvoorbeeld op grond van praktijk- of werkervaring) een thema en een concrete doelgroep.

Opdracht

Ontwerp een professioneel seksuelevormingstraject rondom een bepaald thema waarbij je de kennis uit dit boek professioneel toepast. Voer dat programma uit en evalueer op basis van de doelstellingen.

Maak bij het theoretisch ontwerp van dit voorlichtingstraject zo min mogelijk fouten. Door grondige bestudering van de theorie in het boek kun je dit vermijden. Leg het ontwerpdocument aan je docent voor om te beoordelen of je actuele kennis over het thema en over de gebruikte vormingsmethode goed toepast.

Bij de uitvoering van het traject mag je fouten maken – al doende leert men – maar het is wel de bedoeling dat je in je individuele reflectieverslag op deze fouten terugkomt, analyseert hoe ze veroorzaakt zijn en hoe je kunt leren om het beter te doen. Leg ook het reflectieverslag voor aan je docent.

De projecten worden bij voorkeur op de stageschool uitgevoerd. Iedere student voert de activiteit uit in zijn eigen klas. Differentieer daarom in de uitwerking van de voorlichtingsactiviteit naar leeftijd/klas.

Als dat niet kan, dan kunnen de projecten op de lerarenopleiding gepresenteerd worden. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan in de vorm van een rollenspel, waarbij je medestudenten representanten van de doelgroep spelen. Je geeft ze duidelijke instructies over hun rol (leeftijd, school, meisje/jongen, culturele achtergrond enzovoort), zodat ze zich goed kunnen verplaatsen in de ontvanger van de boodschap (kennisniveau, attitude en gedrag/ervaring).

Bij een grote opleiding met meerdere parallelklassen kan gekozen worden voor een dagvullende conferentie 'Seksuele voorlichting en relationele vorming'. Tijdens deze conferentie presenteren de groepen hun voorlichtingstraject. Alle studenten schrijven zich in voor een paar lessen waarvan zij wat denken te kunnen leren.

De docentbeoordelaars zijn aanwezig bij de lessen van hun eigen klas en schrijven zich ook in voor lessen van hun interesse.

Vorbereiding

Om deze verwerkingsopdracht goed te kunnen maken, is het noodzakelijk dat je hoofdstuk 2 en/of 3 en 4 van het boek hebt gelezen.

Uitvoering

- 1** Vorm een subgroep van zes studenten waarmee je deze taak goed kunt uitvoeren. Stel je voor dat jullie samen een team van leraren vormen op een school dat het voorlichtingstraject gaat ontwikkelen en uitvoeren. Verdeel de taken goed. Het is niet nodig om alles samen te doen. De taakverdeling en samenwerking zijn bij deze omvangrijke verwerkingsopdracht belangrijk.
 - 2** Kies een thema. Je kunt daarbij kiezen uit de checklist thema's seksuele vorming jongeren (Verdiepingstekst 4.3), maar ook een ander thema kiezen over seksualiteit.
Herlees §4.3, waarin de trend beschreven wordt dat seksuele vorming nu meer positief gericht is op seksuele en relationele competenties en minder op 'rampenbestrijding' (zoals het voorkomen van soa en misbruik). Je voorlichtingstraject dient aan deze moderne eis te voldoen. Concreet betekent dit: je kunt best een traject ontwikkelen over veilige seks, maar focus dan vooral op het verhogen van de weerbaarheid door aan te sluiten bij een positieve beleving van seks door de leerlingen.
 - 3** Kies een concrete doelgroep voor het voorlichtingstraject en omschrijf deze zo exact mogelijk:
 - leeftijdscategorie
 - problematiek
 - verstandelijk niveau
 - schooltype
 - gender
 - seksuele gerichtheid
 - overige belangrijke doelgroepaspecten
 - 4** Maak eerst een inschattende analyse van je doelgroep en het thema:
 - a Kennis: wat weet je doelgroep al van het thema en wat nog niet?
 - b Welke van hun attitudes en vaardigheden zijn seksueel gezond en welke zou je moeten wijzigen of aanleren?
 - c Wat wil je precies bereiken met de voorlichting? Formuleer op basis van de inschatting van (a) kennis en (b) attitudes en vaardigheden een SMART en dus evalueerbaar voorlichtingsdoel.
 - 5** Werk het voorlichtingstraject zo concreet en qua leerrendement zo aantrekkelijk mogelijk uit tot een les, bij voorkeur ook met materiaal dat je verzamelt op internet, in een bibliotheek of bij een expertisecentrum, en maak ook zelf materiaal.
Bij het ontwikkelen van het voorlichtingsmateriaal maak je gebruik van de kennis die je in §4.4 hebt opgedaan:
 - kennis van informatieve, educatieve en persuasieve voorlichtingsmodellen;
 - kennis van selectieprocessen bij de ontvanger;
 - kennis over de invloed van belangrijke anderen op de norm;
 - kennis over je zelfeffectiviteit: is het beoogde doel haalbaar?;
 - kennis van richtlijnen voor een effectieve boodschap;
 - inzicht in jullie eigen mogelijkheden en beperkingen als zender/voorlichter.
- Als je voor een antidiscriminatieproject kiest, pas je de kennis uit §4.4.3 t/m §4.4.5 toe.
- 6** Als je de voorlichtingsles op de lerarenopleiding uitvoert in een rollenspel, geldt de volgende instructie. Bij de les spelen je medestudenten een rol (representant van de doelgroep).
Je geeft ze vooraf schriftelijk een duidelijke rol-instructie over hun rol, zodat ze zich goed kunnen verplaatsen in de ontvanger van de boodschap (kennishoogte, attitude en gedrag/ervaring).
Voorafgaand aan de les biedt jouw groep de rolspelers die voorgelicht worden een 'warming-up' aan, zodat de doelgroepspeelers goed in hun rol zitten.
- 7** Leg een plan van aanpak voor aan je docent of aan de leraar/stagebegeleider op je praktijkschool en vraag hem of aan de voorbereidingsvoorwaarden voldoende is voldaan en de les gegeven kan worden. De docent beoordeelt of:
 - de theoretische onderbouwing valide is;
 - de SMART geformuleerde leerdoelen van dit concrete voorlichtingstraject gerealiseerd kunnen worden.

- 8 Geef de les.
- 9 Aan het eind van de les wordt het leerresultaat gemeten op basis van een evaluatie-instrument dat bij stap 4c SMART geformuleerd is.
In een evaluatierapport worden op basis van de leerresultaten aanpassingen voorgesteld om de les (nog) effectiever te maken.